Muž, který neuměl plakat

rok 1983

„...Pick me up, give me some food to eat. In your truck, going no place...“ (Beck Hansen/Johnny Cash)

„Snad mi někdo zastaví a já konečně pojedu pryč z tohoto smutku, do světa, kde nikdo nic neví,“ pomyslela si a natáhla paži se vztyčeným palcem. Palec nahoru, gesto, kterým římští císařové dávali život gladiátorům. Na to, aby i dnes toto gesto znamenalo život, má asi dvacet minut. Pak po této silnici, která je jedinou pořádnou spojnicí provinčního městečka s okolním světem, pojede její táta do práce. Uvidí ji tam stát, naloží do auta a odveze zpátky. Zpátky tam, kde jí slíbil, že všechno zařídí tak, aby nemusela před komisy. Zařídí, aby jí toho zbavili a aby si v sedmnácti nezkazila život. Řasenka jí pomalu stékala po tvářích.

„Vždyť brečí slzy jako asfalt,“ blesklo mu hlavou. Oranžové světlo na pravé straně začalo pravidelně poblikávat a pětadvacet tun na osmnácti kolech začalo zpomalovat. Otevřel dveře a chvilku počkal, než doběhla brzdnou dráhu jeho kamiónu. Beze slova se usadila na sedadle a sportovní tašku si položila na klín.

Nabídl jí termosku s meltou a loupáček. Neodmítla. Ta trocha jídla a teplo v kabině ji brzy uspaly.

---

rok 2013

V restauraci naproti krajskému soudu dojídali svůj oběd dva mladí muži. Právníci. Spolužáci ze studií.

„Z takovejch lidí je mi na zvracení,“ dal průchod svému opovržení ten v elegantním obleku.

„Ale, Honzo zkus se na to dívat taky trochu lidsky. Kdo z nás si někdy nepopije. Myslím, že to bereš až příliš vážně,“ oponoval rozohněnému mladíkovi jeho kolega.

„Ale, ono to, Lukáši, vážné je. Není to legrace, když někdo někoho zabije nebo když má jít někdo do vězení," nedal se Honza ukonejšit.

„Nemůže se ale přece nalejt jak žok a potom sednout za volant dvacetitunovýho kolosu a myslet si, že to nějak dojede domů, než začne fotbal," pokračoval Honza ve své filipice.

„ Vždyť on tam převálcoval tátu od rodiny, kterej jel vyzvednout ženu z práce. Sorry, ale mít soucit s takovýmto chlapem mi přijde zvrácené. Pane vrchní…"

***

„Dobrý den, paní Šímová, já jsem státní zástupce Jan Hladký, mám na starosti obžalobu Jiřího Šustra, toho šoféra, co srazil Vašeho manžela. Chtěl jsem vám jen říct, že s vámi velmi soucítím…."

„To jste hodnej, pane doktore," přerušila mladého právníka žena ve dveřích. „Pojďte dál," pokračovala unaveným hlasem a gestem vyzvala Honzu, aby ji následoval.

„Dáte si kafe?"

„Ne děkuji, nechci vás obtěžovat. Chtěl jsem jen, abyste věděla, že s vámi cítím a že toho chlapa, co přejel vašeho muže, se budu snažit dostat za mříže. Udělám proto všechno."

„Víte, já právnickejm věcem moc nerozumím. Já jsem jen servírka z motorestu, ale věřím, že vy uděláte, co je třeba."

„Nejen co je třeba. Věřte mi, já se do toho položím. Udělám všechno, co bude v mých silách, aby ten chlap pěkně dlouho nevylezl mezi lidi."

„Pro mě za mě dělejte si, co chcete, ale mě osobně je toho řidiče docela líto. Znala jsem ho od vidění, občas u nás v motorestu nocoval. Vždycky se mnou prohodil pár slov. Byl docela milej a já mu konec konců sama ty panáky nalívala," povzdechla si ustaraná žena.

„Líto, vždyť ten chlap vám zabil manžela a vašim dětem tátu!"

„Poslyšte, vy jste asi měl štěstí a táta se k vám choval hezky, ale vždycky to tak není. Moje děti, bohužel nemají čeho litovat. Může vám to znít tvrdě, ale my jsme rádi, že je po něm. To, co jsem si od něj musela vytrpět já a někdy i děti bych nikomu nepřála.“ Paní Šmídová vrhla k Honzovi pronikavý pohled.

„Moje máma, když mě čekala, musela před svým i před mým tátou utéct, aby ji neposlali na potrat,“ odpověděl zadumaně a snad i trochu omluvně Honza a zvedl se k odchodu.

***

„Víš, mami, jak jsem ti říkal o tom případu, na kterém teď dělám? Ten opilý řidič kamiónu.“

„Ano, Jeníku, pamatuju si to. Jak by ne. Dnes jsem o něm dokonce četla v novinách.“

„Já se v tom teď začínám nějak ztrácet. O vině tam není pochyb. Ten Šustr řídil opilej a zabil chlapa. Na druhou stranu tak možná nevědomky zachránil jednu ženskou a její děti, před despotou, od kterého se báli utéct.“

„Já, Jeníku, nevěřím na náhody. Asi to tak mělo být. Jak se říká, všechno zlé je pro něco dobré.“

„Ale já mami potřebuju mít jistotu. Já musím stát pevně na zemi. Nemůžu svou profesi postavit na mlhavých domněnkách. Mám-li po někom jít a snažit se ho dostat za mříže, pak musím mít jasno o tom, co vlastně spáchal.“

„No ale svět je takový, synku. Lidé přeci nejsou černobílý. Ten chlap třeba řídil, i když měl popito, ale v jádru to může být dobrý člověk. Prostě jen udělal chybu. Zkrat. Mohl mít těžký den. Ty jsi někdy k lidem hodně tvrdý.“

„Jenže mě ta nejistota nějak bere vítr z plachet, mami. Navíc, se mi teď vtírá do hlavy vzpomínka na to, jaks mi vyprávěla o tom řidiči, který ti tehdy zastavil. Víš, jaks utíkala před svým otcem. Ten mi vlastně zachránil život.“

„No, tehdy to taky nebyla náhoda. Víš, co měl ten šofér tehdy vytetováno na předloktí?“

„Ne, nevím, mami. To jsi mi nikdy neříkala.“

„Měl tam napsáno, moje křestní jméno, Lucie. Není to zvláštní.“

***

„Dobrý den pane Šustr.“

„Dobrý, pane prokurátore.“

„Přišel jsem, abych vám osobně oznámil, že se vzdávám vašeho případu pro podjatost. Chtěl jsem, abyste to slyšel ode mne.“

„Pro podjatost?“ podivil se rozložitý šofér.

„Ano, pro osobní podjatost. Víte, já osobně vděčím za život člověku, jako jste vy. Před lety mi jeden řidič kamiónu zachránil život. Navíc jsem se dozvěděl o případu další okolnosti, které mi zabraňují v tom, abych postupoval nestranně. Proto jsem se rozhodl, že z případu odstoupím a přenechám je někomu, kdo se jím bude moci zabývat objektivně a bez zaujetí. Tedy tak, jak to má být.“

„No, když myslíte, že to tak bude správné…,“ zabručel pan Šustr.

„Ještě jsem se vás na něco chtěl zeptat,“ začal trochu nesměle Honza. Mohl bych vidět, vaše předloktí?“

„Chcete vidět moje tetování?“ podivil se šofér.

„Přesně tak.“

„*LUCIE*, moje první láska. Kdyby vás to zajímalo.“

Honza chvíli mlčel.

„Víte pane Šustr, já vám oficiálně nemůžu nabídnout své služby jako advokát, ale přesto bych vám rád s případem pomohl. Dlužím vám to. Myslím, že pro začátek bych vám mohl pomoci sestavit odvolání.“

„To kvůli tomu tetování?“ podivil se pan Šustr.

„Ano. Zdá se, že jste to byl vy, kdo mi před lety zachránil život. Moje matka si vaše tetování pamatuje. Víte, bylo to v roce třiaosmdesát, vzal jste mou mámu jako stopařku…“

„Nevzal. Pane, já jsem ve třiaosmdesátým s kamionem nejezdil. Já jsem začal jezdit až po Listopadu. To jste si mě s někým splet.“

„Ale to tetování, i váš věk by plus mínus odpovídal…“ vypočítával překvapení právník.

„Jo pane, takovou kérku má kde kdo. Ale já mám papíry na kamion od roku devadesát jedna, takže já to fakt bejt nemoh. Je mi líto, ale nemůžu sloužit. A s tím odvoláním si nedělejte starost. “

„A co jste dělal v roce osmdesát tři?“ nedal se Honza.

„To jsem dělal na čáře.“

„To jako celník?“

„Ne, jako pohraniční stráž.“

„Hmm no, ale to odvolání by vám měl váš advokát rozhodně sepsat,“ nedal se zaskočený Honza odradit od původní myšlenky.

„Mohl by dosáhnout toho, že by vaši nehodu překvalifikovali na neúmyslné ublížení na zdraví z nedbalosti s následkem smrti. To byste se dostal do nižší sazby.“

„Jaký neúmyslný, pane prokurátor. Vždyť já toho chlapa, co chlapa, toho kluka, co stříhal plot, trefil schválně,“ zadumal se pan Šustr.

„Jaká střelba, o čem to prosím vás mluvíte,“ nechápal Honza.

„Jak jsem říkal. Dělal jsem na čáře a ve čtyřiaosmdesátým jsem tam sundal kluka, co se chtěl prostříhat. Vidíte. Zabil jsem tehdy nevinnýho člověka a ještě jsem za to byl povýšenej. Nikdy mě za to nikdo nepotrestal. To má být nějaká spravedlnost?“

„Ale to jste byl v armádě. Byla to vaše povinnost, ne? Za to vás nikdo soudit nebude. Vina byla na těch, co ty rozkazy vydali. Vy jste střílet musel.“

„Střílet musel, ale trefit mohl. Já byl, pane prokurátor, nějakej střelec, na tu dálku by ho někdo jen tak nesejmul, klidně jsem to mohl napálit vedle a nikdo by mi neřek půl slova.“

„Žádný rozkazy, žádná poslušnost. Já vím, co jsem dělal. Víte, kdybych byl pobožnej, tak bych se z toho vypovídal farářovi. Kdybych měl peníze, tak si zaplatím psychiatra. Kdybych uměl aspoň brečet, tak se z toho vyřvu nějaký kurvě na rameni. Ale to já neumím. Já si to musím vodsedět.“

„Ale, vždyť to, pane Šustr, s vaší nehodou vůbec nesouvisí,“ nechápal Honza.

„Ale jo, mladej pane, souvisí. Jak jsem řekl. Nebylo to z nedbalosti. Já tu svini sundal schválně. Jen jsem si na to musel dát pár panáků. Střízlivej bych na to neměl koule.“

Šofér zvolna narovnal svou rozložitou postavu. A vydal se ke dveřím, za nimiž na něj čekala ostraha vazební věznice.

Ještě se otočil přes rameno: „S tím odvoláním se netrapte. Já už jsem ten rozsudek přijal. Zítra jdu do výkonu trestu. A pozdravujte mámu a zeptejte se, jestli o mně nečetla v novinách. Měl jsem tam fotku. Vyblejskli mě, když mě vedli od soudu. V krátký košili…“

„I wear the black for the poor and the beaten down
Livin' in the hopeless, hungry side of town,
I wear it for the prisoner who has long paid for his crime,
But is there because he's a victim of the times.“ (Johnny Cash)